

ANTONIO PAVELA

GLAZBA POVEZUJE Puhački orkestar »Josip Kašman« dobio je monografiju

Bogato ilustrirana kronika puhačkog orkestra s Lošinja

Bojan PURIĆ

Naslovljena »Orkestralni zvuci otoka Lošinja« monografija Puhačkog orkestra predstavljena je u povodu 150. godišnjice prvog zabilježenog nastupa

U nedostatku nedvosmisleno određene godine podataka o datumu osnivanja, a imajući na umu nekoliko promjena pravnog statusa, za svoj je rođendan Puhački orkestar »Josip Kašman« iz Malog Lošinja odabrao 13. svibnja 1875. godine, dan kada je tadašnji austrijski car i hrvatsko-ugarski kralj Franz Joseph (Franjo Josip) posjetio Mali Lošinj, a prema pisanim izvještajima s toga događaja, dočekao ga je puhački orkestar. Jasna je stvar da to nije mogao biti i dan utemeljenja orkestra, jer čak i da prije toga nije bilo prigode za javni nastup, moralo je proći neko vrijeme za okupljanje i uvježbavanje orkestra, nabavu instrumenata, barem nekoliko mjeseci, a vjerojatno i više.

Bilješke o prvim poznatim nastupima i onima koji su uslijedili, sve do današnjeg sastava orkestra, (do)sadašnji članovi i prijatelji orkestra mogu pronaći u upravo objavljenoj monografiji »Orkestralni zvuci otoka Lošinja«, predstavljenoj u povodu 150. godišnjice prvog zabilježenog nastupa.

Kazalo imena

Idejom i potom velikim zalaganjem u okupljanju i poticanju suradnika, pa i tzv. zatvaranju financijske konstrukcije, kao svojevrstni

producent, ključnu ulogu odigrao je Adrijano Nikolić, dugogodišnji član orkestra, po zanimanju cijenjeni kuhar, a u slobodno vrijeme istraživač lošinjske povijesti. Knjigu je uredio, a veliki dio teksta i sam napisao, mladi Damjan Stanić, organizirajući knjigu u poglavlja prema razdobljima života orkestra (u prvoj polovini XX. stoljeća, osim u Malom Lošinj, postojao je i orkestar u Velom Lošinj, pa i u Nerezinama), kroz organizacijske promjene, razdoblja djelovanja i utihnuća, uvjetovane krupnim političko-društvenim promjenama u proteklih petnaest desetljeća.

ČETIRI DOGAĐANJA

Godišnje orkestar nastupa u prosjeku jednom tjedno, što nipošto nije malo za amaterske glazbenike, a četiri su velika događaja u njihovoj organizaciji – Uskrsni koncert klasične glazbe, Međunarodni festival puhačkih orkestara, Nautički koncert te Božićno-novogodišnji koncert

Limena glazba Malog Lošinja 1956. godine je integrirana u Glazbeno društvo Radnik, od 1966. godine bila je u sklopu Narodnog sveučilišta, od 1971. u Glazbenom društvu »Josip Kašman« - tu se prvi put orkestar imenom povezao sa svjetski poznatim opernim pjevačem, kraljem baritona, rođenim 1850. godine u Malom Lošinj – od 1983. godine u sastavu Kulturno-umjetničkog društva Lošinj, a od 1994. godine kao zasebna udruga, današnji Puhački orkestar »Josip Kašman«.

Nakon osnovne kronologije, u knjizi je obrađeno nekoliko »sporednih« tema iz pera Franka Vodačevića i Stevana Vidulića, poput uniformi članova orkestra od 1958. go danas, ekološkim akcijama koje su provodili članovi i koje su rezultirale održavanjem osebujnog ljetnog Nautičkog koncerta na otočiću Koludarcu, zatim druženja članova orkestra te vezama lošinjske glazbene škole s orkestrom. Nekadašnji i dugogodišnji članovi orkestra, Fiore Saganić, Žarko Orlić, Vlado Nikolić i Karmelo Kamalić, podijelili su svoja sjećanja, prikazana je zbirka priznanja i koncertnih plakata, prenesen je tekst Tomislava Gospodnetića o Josipu Kašmanu iz 1985. godine, biografskim su zapisima ili bar spominjanjem opisani dosadašnji kapelnici/

dirigenti Giuseppe Bozzotti, Vittorio Craglietto, G. Giorgeri, Bertogna, Otello Fabris, Eugenio Maurin, Ivan Grgić, Josip Smojver, Nikola Buražer, Đuro Baričević, ponovo Josip Smojver i Davor Mužić, dosadašnji predsjednici pripadajuće udruge, a veliku vrijednost predstavlja popis poznatih članova orkestra, kao i kazalo imena spomenutih u monografiji.

Bogato ilustrirana fotografijama, na više od tristo stranica, otisnuta u petsto primjaka, s grafičkim rješenjem naslovnice Roberta Kersulića, monografija »Orkestralni zvuci otoka Lošinja« ostaje pisani spomenik o radu i druženju više od 350 članova, od kojih su mnogi povezani i obiteljskim sponama.

Popravak instrumenata

O obnovi orkestra pedesetih godina prošlog stoljeća, odnosno »Glazbe«, kako mnogi Lošinjanin kolokvijalno nazivaju orkestar, u knjizi je svoja sjećanja zabilježio jedan od tadašnjih članova, Fiore Saganić: »Našlo se nas nekoliko entuzijasta, četvorica nedorašlih mladića, zaljubljenika u muziku, svih redom učenika Škole učenika u privredi, koji smo započeli diskusiju o tome da oživimo Limenu glazbu koja je prije rata postojala na Lošinj. Načuli smo da su stari instrumenti sahranjeni

ANTONIO PAVELA

Puhački orkestar »Josip Kašman« u povodu uprizorenja dolaska cara Franje Josipa u Mali Lošinj

na tavanu općinske zgrade pa smo ih otišli spustiti dolje. Trebalo ih je popraviti i oglandati, a potom i naučiti svirati. Uslijedila je 'birokratska kalvarija' i pokušaj uvjeravanja nadležnih da bismo tim činom napravili nešto potrebno za kulturu Lošinja. Sve je to, očekivano, zahtijevalo mnogo vremena, a mi smo svi još k tome radili kao šegrti u Škveru i u Štampariji, ujutro od 6 do 14, a onda još i popodne od 15 pa sve do 21 navečer. Bilo je, naravno, teško

napustiti radno mjesto kako bismo se bavili 'birokracijom'. Povrh toga, nas smo četvorica bili samo klinci koje nitko nije šljivio. Joži Holjevina je radio u Štampariji na Priku, šegrt kao i mi, a nas smo trojica ostalih bili već dobro uhodani u mehaničarski zanat jer smo radili kao šegrti u mehaničarskoj radionici u Brodogradilištu. Bili smo, stoga, spremni za popravke koje je trebalo učiniti na tim instrumentima. Uz

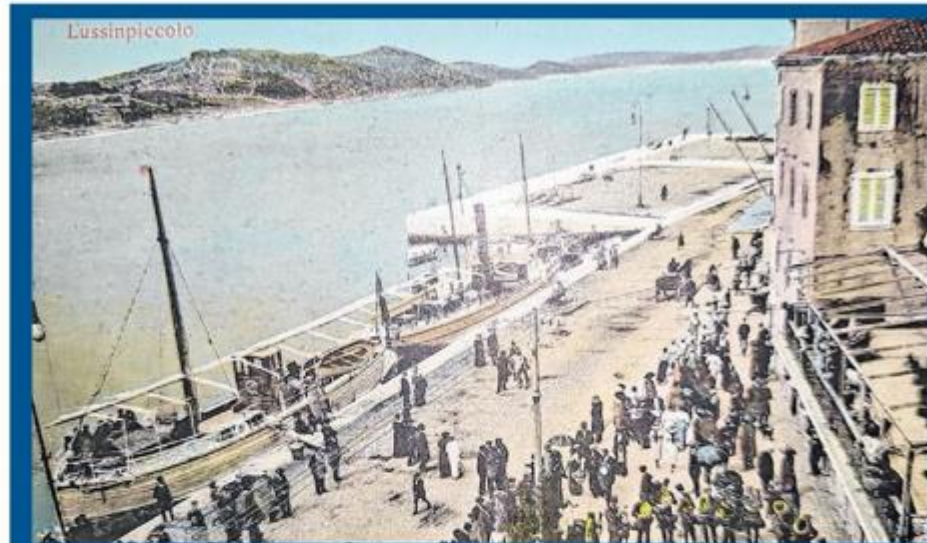
nastavak na str. 2.

nastavak sa str. 1.

Bruna Rottensteinera i mene, treći je šegrt bio Josip Smojver, koji je već tada svirao u velošinskoj Glazbi te je dobro poznao sve te instrumente koji su za nas ostale bili 'španska sela'. On, kao i kapelnik velošinske Glazbe, gospodin Bepi Legaz (tada smo ga morali zvati 'drug'), su nam u svemu tome pomagali. Ne sjećam se, iskreno, više kada smo našli vremena za staviti u red te instrumente, niti gdje smo to učinili. Neki su instrumenti bili zgriježeni, a nekima su falili mnogi dijelovi pa smo neke tastere koji su falili ili bili iskrivljeni morali uzimati iz nekog od instrumenata spremnih za bacanje. Nas smo trojica mehaničara uspjeli popraviti instrumente da budu funkcionalni, a glancati su ih trebali buduć svirači, svaki svoj instrument. Angažirali smo i neke, tada još uvijek živuće, predratne svirače koji su nam rado pomogli oformiti taj sastav. Spomenut ću samo neke od njih: Ricardo Nikolić koji je svirao F-bas, zatim Domenico Picinić koji je svirao B-trubu i Marcello Vidulić na klarinetu.»

Četrdesetak članova

O svojim počecima u orkestru inicijator objave monografije Adrijano Nikolić napisao je: »Bilo je to 31. ožujka 1966. godine, kada je izvršena primopredaja instrumenata i kada sam preuzeo krilnicu. Bilo mi je dvanaest godina. Dogodilo se to, nakon povratka Josipa Smojvera iz vojske. Tada je računovoda u škveru, Kalisto Nikolić, vodio financije Puhačkog orkestra Radnik, a i sam je svirao tenor-saksofon - 1968. godine sam preuzeo njegov instrument. Kalisto je inače bio moj daleki rođak i nije bio jedini iz moje šire obitelji koji je bio član Orkestra. Prije mene svirali su moji stričevi Salvatore i Rikardo, rođak Andrija Nikolić, kao i moja starija braća, Vlado i Tobija, do njihovog ukrcaja na brod. Moj pradjed, bižinono, bio je sklon glazbi, svirao je harmoniku. U takvoj obitelji i okruženju podrazumijevalo se da ću i ja krenuti njihovim stopama. Uobičajeno je bilo da su neke otočne obitelji u puhačkim orkestrima imale po više svojih članova, ponekad iz nekoliko generacija.

Na rivi 1900. godine

Na pjacalu pred crkvom 1902. godine

Sastav orkestra iz 1957. godine

Sadašnjost Puhačkog orkestra »Josip Kašman« je četrdesetak članova pod dirigentskom palicom Davora Mužića, raspona generacija od učenika osnovne škole do umirovljenika, sa stalnom

»kritičnom točkom« prilikom prelaska mladih članova iz srednje škole na fakultete, kada odlaze iz otočne sredine i tek se u ponekim slučajevima, vrate li se živjeti na otok, ponovo uključe i u orkestar. Ugrubo, godišnje orkestar nastupa u prosjeku jednom tjedno, što nipošto nije malo za amaterske glazbenike, a četiri su velika događaja u njihovoj organizaciji - Uskrsni koncert klasične glazbe, Međunarodni festival puhačkih orkestara početkom ljeta, Nautički koncert na Koludarcu u »špicu« ljetne sezone te Božićno-novogodišnji koncert. I za mnoge druge veće priredbe na Lošinju, pa i Cresu, orkestar je neizostavni dio protokola.

Rad s mladima

Dirigent Davor Mužić na čelu orkestra naslijedio je Josipa Smojvera iz Velog Lošinja, koji je uz kraće prekide vodio lošinske puhače od 1956. do 2000. godine, a sada je već premašio pola njegova staža, donijevši i stanovitu modernizaciju repertoara orkestra. - Od svoje desete godine uključio sam se u Glazbu; skupamo počeli svirati Oleg Brusić i ja. Došao sam na audiciju kod maestra Josipa Smojvera. Jako mi se svidalo, na početku sam svirao trubu pa se

prebacio na bariton, odnosno eufonij, a Smojver je uvidio da sam talentiran, pa mi je predložio da upišem glazbenu školu kod njega, na instrumentu trombonu. Šest razreda škole završio sam u tri godine, a onda sam upisao pripremni razred Srednje glazbene škole Ivana Matetića Ronjgova u Rijeci, u klasi prof. Ive Čargonje, i za njega mogu reći da je odredio moj dirigentski put, jer je godinama vodio Glazbu Trsat, pa Glazbu Krk. Kroz to školovanje zavolio sam puhačke orkestre. Dvije-tri godine prije nego što je maestro Smojver otišao u periziju, ondašnji predsjednik Glazbe Davor Orlić zamolio me da se prihvatim toga i upisao sam Glazbenu školu »Ino Mirković« s pravom javnosti u Lovranu 1999. godine, koju sam završio u klasi Branimira Slokara i pod mentorskim vodstvom Uroša Polanca. Još za vrijeme školovanja preuzeo sam orkestar i krajem 2000. godine formalno preuzeo vodstvo. Dakle, 25 godina na čelu orkestra. Glazba za mene znači život, a podučavanje djece volim najviše od svega. Nadam se da ću još godinama biti na tom mjestu i prije svega podučavati mlade naraštaje željne glazbene naobrazbe, kaže nam Davor Mužić.

S koncerta iz 2023. godine

Nautički koncert Puhačkog orkestra u Uvali Engleza